

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Koziegłowy na lata 2014-2018.

I. WSTĘP

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Koziegłowy na lata 2014-2018. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W Programie zostały zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów.

Cele i zadania Programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych. Niniejszy Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia w/w zjawiska.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy w rodzinie jest rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”, które obowiązuje od dnia 18 października 2001r. Procedura „Niebieskiej Karty” została opracowana w ten sposób, aby łączyć kompetencje wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i tworzyć warunki do podejmowania współpracy już od momentu interwencji. W rozporządzeniu określono krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”, obowiązki w tym zakresie przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, zadania pracowników socjalnych, działania przedstawicieli: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz oświaty a także funkcjonariuszy Policji.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Podstawa opracowania i realizacji programu:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.),

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Jeszcze do niedawna uważano, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych a agresję między członkami rodziny traktowano jako jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Przemoc stosowana przez osobę dorosłą wobec bliskich (w tym dzieci), postrzegana była jako akceptowany sposób sprawowania nad nimi władzy i kontroli. Na gruncie prawa i polityki społecznej podejmowano próby wyróżnienia przemocy społecznie akceptowanej (dopuszczalnej) i nadużywania przemocy, czy „niewłaściwej” przemocy w rodzinie, co znacznie utrudniało wszelkie próby zajęcia się tym problemem.

W Polsce dostrzeżono zjawisko przemocy w rodzinie i zaczęto traktować je jako problem społeczny w latach 90-tych.

Przemoc według ustawowej definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

Jest intencjonalna – zamierzone działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby dotkniętej przemocą,

Siły są nierówne – jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza a osoba stosująca przemoc silniejsza,

Narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),

Powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba poszkodowana ma mniejszą zdolność do samoobrony,

Przemoc w rodzinie przybiera następujące formy:

Przemoc fizyczna

Przemoc psychiczna

Przemoc seksualna

Zaniedbanie

Przemoc materialna(ekonomiczna)

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje jej postacie, na przemian łącząc je, tak aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy. Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.

Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej.

Z punktu widzenia prawa – przemoc uważana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania i podejmowania działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy, ścigania i karania sprawców.

Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między osobą doznającą przemocy a sprawcą, na odczuwaniu przez osoby doznające przemocy skutków przemocy,

a także możliwości wyjścia z przemocy.

Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej.

Z punktu widzenia społecznego, zwraca się uwagę na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania sprawcy przemocy.

W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy jak i stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie zjawiska przemocy na każdej płaszczyźnie. Dlatego też osoby podejmujące pracę z ww. osobami powinny robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, którą reprezentują oraz mieć świadomość swoich kompetencji.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne to:

interwencja

schronienie

informacja

edukacja

poradnictwo specjalistyczne

wsparcie emocjonalne

psychoterapia

pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

IV. POSUMOWANIE REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KOZIEGŁOWY W LATACH 2010-2013.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2010-2013 stworzono zintegrowany system działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie gminy w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy. Program połączył zasoby kadrowe, rzeczowe, wiedzę, kompetencje, umiejętności i doświadczenie takich podmiotów jak: Urzędu Gminy i Miasta w Koziegłowach, Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach, Policji, Sądu, Prokuratury, kuratorów sądowych, Kościoła, placówek oświatowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Myszkowie, Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz instytucji podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej.

Koordinacją działań zajmuje się powołany Zarządzeniem Nr 19/VI/2011 Burmistrza Gminy i Miasta Koziegłowy z dnia 14.02.2011r, utworzony z przedstawicieli w/w podmiotów Zespół Interdyscyplinarny. Głównym celem działalności Zespołu jest rozwiązywanie problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. W ramach działalności Zespołu powoływane są grupy robocze, których prace prowadzone są w zależności od zgłaszanych potrzeb lub wynikają z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Grupy robocze zajmują się:

- podejmowaniem wspólnych działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”,
- opracowaniem i realizacją planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowaniem sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowaniem działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

– gromadzeniem informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy.

W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego w Koziegłowach w roku 2013 odbyło się 19 posiedzeń, z których zostały sporządzone listy obecności oraz protokoły. Do Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2013 wpłynęły 32 Niebieskie Karty sporządzone przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Koziegłowach oraz Komendy Powiatowej Policji w Myszkowie. Zakończono prowadzenie procedury Niebieskiej Karty z lat 2012/2013 u 19 rodzin. Wszystkie rodziny, u których prowadzona była i jest procedura Niebieskiej Karty zostały objęte pracą socjalną, a 11 rodzinom została udzielona pomoc w formie finansowej oraz w formie dożywiania dzieci w szkole. Troje dzieci z rodzin, w których występuje przemoc wyjechało na wypoczynek kolonijny. Ofiary przemocy motywowano do udziału w terapii prowadzonej przez psychologa w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Myszkowie. Dwóch sprawców przemocy zostało skazanych prawomocnym wyrokiem za znęcanie się nad członkami rodziny.

Zgodnie z danymi statystycznymi Komisariatu Policji w Koziegłowach na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy policja w roku 2013 przeprowadziła 121 interwencji domowych, 98 interwencji w miejscach publicznych oraz 607 interwencji policyjnych. Ponadto prowadzono 4 postępowania w związku z groźbami karalnymi, 10 postępowania za znęcanie i 4 postępowania za uszkodzenie ciała. Natomiast w zakresie czynów nieletnich w roku 2013 policja zakończyła postępowanie, w którym dwóch nieletnich dokonało 82 wymuszenia rozbójnicze na terenie szkoły, do której uczęszczali.

Z przebiegu spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet – szybki i pełny przepływ informacji między służbami społecznymi, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się i nie wykluczających się wzajemnie. W trakcie spotkań można było zapoznać się z procedurami poszczególnych instytucji. Jednak praca Zespołu Interdyscyplinarnego jest znacznie utrudniona ze względu na trudności w dostępie na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy do takich placówek jak: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Poradnia Odwykowa, Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Brakuje specjalistów do prowadzenia terapii rodzin oraz poradnictwa prawnego.

V. CELE PROGRAMU I ZADANIA DO REALIZACJI REALIZATORZY PROGRAMU.

Celem programu jest:

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji.

Ochrona osób doznających przemocy i wsparcie dla osób zagrożonych przemocą.

Cele szczegółowe:

Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy.

Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców Gminy na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form.

Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Realizacja celów:

Cel szczegółowy 1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadania do realizacji:

Rejestrowanie przypadków przemocy domowej

Sporządzanie rocznego raportu na temat zarejestrowanych przypadków przemocy w oparciu o prowadzoną dokumentację

Wypracowanie wspólnej metodologii zbierania danych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Podmiot odpowiedzialny:

Wszyscy realizatorzy programu

Wskaźniki osiągnięcia celu:

Dane uzyskane od realizatorów programu pozwalające na oszacowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy.

Ilość zarejestrowanych przypadków przemocy w rodzinie w ciągu roku.

Cel szczegółowy 2. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców Gminy na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form.

Zadania do realizacji:

Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dostarczanie informacji społeczności lokalnej o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie (strona internetowa GMOPS, lokalne informatory, broszury itp.).

Rozpowszechnianie i opracowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, artykuły prasowe).

Podmiot odpowiedzialny:

Wszyscy realizatorzy programu

Wskaźniki osiągnięcia celu:

Liczba materiałów edukacyjnych rozpowszechnionych wśród mieszkańców Gminy i Miasta Koziegłowy, w tym publikowanych w mediach.

Liczba godzin wychowawczych w szkołach poświęconych tematyce przemocy.

Częstotliwość udziału w kampaniach społecznych.

Cel szczegółowy 3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

Zadania do realizacji:

Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Prowadzenie procedury „Niebieskich Kart” w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie.

Objęcie specjalistycznymi szkoleniami przedstawicieli realizujących Program.

Pozyskiwanie materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, w tym: broszur, czasopism, książek, filmów.

Podmiot odpowiedzialny:

Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Wszyscy realizatorzy Programu.

Wskaźniki do osiągnięcia celu:

Liczba spraw rozpatrzonych przez zespół interdyscyplinarny.

Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” i liczba rodzin objętych tą procedurą.

Liczba osób objętych szkoleniami

Liczba pozyskanych materiałów edukacyjnych.

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Działania:

Izolowanie sprawców od ofiar.

Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.

Przeprowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc.

Zapewnienie pomocy terapeutycznej i prawnej.

Realizatorzy:

Komisariat Policji w Koziegłowach

Wszyscy realizatorzy Programu

Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

Liczba podjętych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów

Liczba sprawców biorących udział w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU.

W realizację Programu winny włączyć się:

Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach

Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach

Gminny Zespół Interdyscyplinarny

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminne jednostki oświatowe

przy współpracy z:

Sądem Rejonowy w Myszkowie

Prokuraturą Rejonową w Myszkowie

Komisariatem Policji w Koziegłowach

Placówkami służby zdrowia

Lokalnymi organizacjami pozarządowymi i kościelnymi

VII. ZAKŁADANE EFEKTY

Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy w rodzinie.

Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania czteroletniego Programu będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Gminy. Środki pochodzić będą głównie ze środków własnych Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Zadania ujęte w Programie mogą być także finansowane z innych źródeł, np. konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

IX. ADRESACI PROGRAMU.

Działania będą prowadzone w szczególności na rzecz:

Osób doświadczających przemocy domowej, w tym m.in. dzieci i młodzieży, współmałżonków lub partnerów, a także osób starszych i niepełnosprawnych.

Osób, wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

Świadków przemocy w rodzinie.

X. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU.

Koordynatorem działań związanych z realizacją Programu zostanie Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy sprawozdań z wykonania zadań, w tym osiągniętych efektów.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Gminy i Miasta Koziegłowy

Joanna Korodziejczyk